

Jazzová sekce PPSH, člen MJF při Hudební radě UNESCO  
pošt. schr. 31, 140 00 Praha 4

4 3 / 1 0 / 8 8

Informační členský zpravodaj - prosinec 85

### Evropské kulturní fórum a my

Od Ženevy ani Budapešti se nedají očekávat bezprostřední výsledky. Úspěchem je, že se jednání vůbec uskutečnila a v procesu uvolňování hodlají všichni pokračovat. V diplomacii začala čilejší hra a praxe ji bude co nevidět následovat.

Před Ženevou i po ní zůstalo stejně zbrání, avšak jsme nějak klidnější. Před Budapeští i po ní zůstalo pro nás stejně problémů, ale jsme nějak jistější. V čem:

Prosadili jsme se na kulturně-politických místech v Evropě, Spojených státech a Kanadě. Znají nás nejenom pasivní příznivci, ale i aktivní činitelé, kteří sledují dodržování Závěrečného aktu z Helsinek. Ti dokonce měří vztah Československa k těmto dohodám jeho vztahem k Jazzové sekci. To je nebývalé zjištění přivezené z Evropského kulturního fóra. Zabydleli jsme se v diplomatických protokolech jako nepolitická kulturní organizace, která dodržuje zákony své země a Helsinská ujednání, a přesto má potíže. V průběhu Evropského kulturního fóra přinesl světový tisk zprávu, že jsme členy Mezinárodní jazzové federace při Hudební radě UNESCO a současně jsme o tom obdrželi písemnou zprávu. Delegáti fóra nás uvědomili o tom, že naše situace se obrazí v příštím roce i na jednáních představitelů signatářů Závěrečného aktu v Bernu a ve Vídni, jestliže neustanou represe proti nám ze strany určitých nátlakových skupin. Členové ví, že se právě naše Sekce mohla v Budapešti stát vzorovým příkladem pro naplnění státních cílů při uplatňování mezinárodního porozumění a spolupráce. Pramení to z duchovní podstaty umění, které šíříme i z našeho respektu ke společenskému zřízení.

### Rozhovor se členy výboru, kteří byli v Budapešti

#### - O co v Budapešti vlastně šlo?

Evropské kulturní fórum svolaly státy, které podepsaly Závěrečný akt v Helsinkách v roce 1975. Bylo to nejvýznamnější zasedání o kulturních jevech současnosti. Tyto jevy se hodnotily z hledisek tvůrčích, humánních a ideologických. Proto se otevřeně jednalo o svobodném toku informací, rušení rozhlasu, výměně umělců, cenzuře, o záchraně uměleckých památek, knihách, ideologickém imperialismu a podobné. O svolání rozhodli před dvěma roky v Madridu. Loni v listopadu rozhodli experti o programu. Rozdělili jej do čtyř skupin. První = malířství, grafika, sochaři, architektura, památkáři aj. Druhá = divadlo, tanec, hudba, film, sdělovací prostředky. Třetí = literatura a překlady. Čtvrtá = vzdělávání, muzea, knihovny, umělecká výchova aj.

O Jazzové sekci se mluvilo již druhý den (16.10.). Velvyslancem Velké Británie pan Norman St John-Stevas upozornil na neutěšenou situaci naší organizace a vyslovil přání, aby proti Sekci nebyly činěny další kroky. Do Budapešti přijeli zástupci všech 35 signatářských zemí Závěrečného aktu na úrovni diplomatů, kumštýřů a kulturních pracovníků. Ti byli doprovázeni sdělovacími prostředky. V rétorice takovéto významné sešlosti se používají obvykle pojmy a krasořečení. Pan John-Stevas, mnohaletý diplomat, právník, spisovatel a před časem i ministr kultury, toto vše dobře zná. Věděl však naprosto přesně, že má-li Evropa vykročit směrem k Helsinkám, musí se na Kulturním fóru upustit od nanicovatých řečí a začít konkrétně makat. Norman John-Stevas odkopl diplomatický úzus o otevřel na Evropském kulturním fóru hru. Samozřejmě, že i proti sobě, ale kvůli tomu se snad všichni sešli...

Československá delegace neodpověděla ani v následujících šesti týdnech. Možná, že reakcí mělo být vystoupení hudebního skladatele Ladislava Mokrého z Bratislavy asi o dva dny později. V krátké replice uvedl: "Před nedávnem se v Karlových Varech uskutečnil festival mladé džezové hudby a pracovní setkání Mezinárodní džezové federace, které vedl její předseda pan Charles Alexander z Anglie. Přitom se zřetelně ukázalo, že v naší zemi soustavně vyrůstají mladí džezoví hudebníci, což je možné jen díky existenci vitální, rozvinuté džezové scény. Proto zahraniční pozorovatelé, často dezinformovaní, nemusí mít obavy o budoucnost této tak významné sféry našeho hudebního umění."

- Soudruh Mokřý měl přece vědět, že právě po podepsání Závěrečného aktu nastalo pro naše jazzové a rockové festivaly nejčernější období, které kulminuje v posledních pěti letech.

Hudební skladatel dr. Ladislav Mokřý je současně veřejným činitelem a situaci dobře zná. Poslední členské informace jsme dokonce naší delegaci do Budapešti zaslali. Dezinformované novináře měl prostě seznámit s pravdou, stejně ji zjistí sami... Hovořil o mladých hráčích, kteří ve své většině začínali právě na zakázaných akcích Jazzové sekce, avšak nezmínil se o publiku. K němu se v těchto dnech obrátil národní umělec Miroslav Válek. Na otázku o proporcích populární a vážné hudby v rozhlase, uvedl, že změna tohoto poměru ve prospěch klasiky by prostě vedla k tomu, že by si lidé naladili jinou stanici. Ironií je, že právě k tomu vedou mládež svými zakazy některé české úřady.

- V čem byly hlavní spory mezi Východem a Západem?

Východ zastával názor, že dobré umění musí propagovat mír a pokrok. Musí bojovat proti rasismu a vykořisťování. Umění je nástrojem politiky a ideologie. Tomu musí sloužit sdělovací prostředky a žádnému státu nesmí být dovoleno, aby znečišťoval ovzduší kulturní špínou. Umělec nemůže sám hodnotit co tvoří a proto byl kladen důraz na státem podporovanou činnost. Západní země byly obviněny z rasismu, antisemitismu a kulturní genocidy.

Západ prosazoval zrušení cenzury, skoncování s rušením rozhlasz, projednání kultur národnostních menšin, dodržování lidských práv apod. Chtěl, aby se v oblasti kultury stýkali lidé s lidmi a nikoliv pouze organizace s organizacemi. Pan Norman St John-Stevas hovořil o tom, že neexistuje socialistické nebo kapitalistické umění, ale jen dobré a špatné. Západ tvrdil, že umění dělají jednotlivci. Požadoval nejtěsnější kontakty mezi kumštýři, svobodu slova a volnou výměnu informací.

Řekli bychom, že některé požadavky delegací byly předčasné, ale laťka nároků se musí zvyšovat, avšak mnohé argumenty byly zase dost zastaralé.

#### - A společné zájmy?

Výměny uměleckých programů, výstav, umělců a lidí kolem. Spolupráce v architektuře, muzejnictví, divadelnictví a podobně. Všichni souhlasili s tím, aby skončilo vzájemné oscčování ve sdělovacích prostředcích. Fóru bylo předloženo několik set návrhů, rezolucí, řada kompromisů apod. Hodné materiálů bohužel asi zapadne jen pro nedostatek času je prostudovat a uplatnit.

Líbil se nám návrh naší delegace na vytvoření literární řady těch zemí, které se pro svůj jazyk nemohou prosadit na světovém čtenářském fóru. Knihy by vycházely například v angličtině a kdyby se jejich vydávání ujalo Československo, znamenalo by to i valuty. Podle nás by se tato edice mohla nazývat Euro-Books a velice rádi bychom se v Sekci ujali redakce. Návrh naší delegace je "helsinského formátu" a neměl by zapadnout. Právě proto, aby podobné chytré nápady žily dál, navrhli jsme delegátům zřídit při naší Sekci Dokumentační středisko Evropského kulturního fóra. Zde by se materiály koncentrovaly a postarovaly do života. Náš návrh byl v kuloárech vřele přijat a některé příspěvky jsme na místě obdrželi. Po návratu jsme napsali Ministerstvu kultury ČSR a požádali o jeho stanovisko k této iniciativě.

#### - Jak to bylo s Jaroslavem Seifertem?

Čtyřiaosmdesátiletý básník zaslal společný dopis Kulturnímu fóru. Asi po čtrnácti dnech československá delegace ukázala další text, ve kterém autor svůj podpis pod společným dopisem odvolává. S kýmkoliv jsme hovořili, nikdo text neměl v ruce, ale delegáty spíše vzrušilo to, že Jaroslav Seifert v tak krátké době změnil svůj názor. Básník sám o tom odmítal hovořit. Je také uveden mezi asi dvěma sty spisovateli, kteří nepublikují. Možná, že se jedná o osoby, které, dle literárního kritika Jiřího Hájka nemají literární schopnosti a "nedokázali zatím nic víc, než že se prosté umějí podepsat." Naše delegace udělala barnumský tah: předala delegaci USA přes dvacet knih Jaroslava Seiferta, které vyšly od roku 1970. Vedoucí delegace dr. Ilja Hulínský o tom hezky píše v Tvorbě z 26. listopadu. Na adresu velvyslance USA volá: "Seifert nepotřebuje vaši ochranu, pane Polanský! Jeho verše zůstaly v srdcích našich rodičů, kteří umírali pod hitlerovskými kulkami. Zůstávají v srdcích našich dětí, jimž vštěpujeme lásku k poezii. Demagogická kampaň začala poté, co Seiferta objevili v souvislosti s udělením Nobelovy ceny. Opakovat nepravdu kvůli nepřátelské politické kampani proti československé kultuře neprospívá ani poezii, ani kulturnímu fóru. Nepravda se nestane pravdou, ani když ji opakuje zástupce velmoci a jejího Kongresu."

Boj naší delegace o Jaroslava Seiferta se nám rovněž líbil. Zaručuje, že Seifertova díla již nebude potkávat to, co je potkávalo a básník se stane i členem Svazu českých spisovatelů. Určité po více než roce bude nejširší veřejnost seznámena s řečí Jaroslava Seiferta k udělení Nobelovy ceny - i mimo naší Sekci.

- Jak delegáti reagovali na tuto brožurku?

Jedním z našich úkolů bylo předat ji oficiálně zástupcům Švédska. Setkali jsme se se dvěma sympatickými delegáty, kteří, jak se ukázalo, měli široké pravomoci až po UNESCO. Sekci znali z jejich tisku a slíbili brožuru předat Nobelově nadaci. Bylo to významné setkání trvajícím asi hodinu. Z tiráže vyčetli naši dedikaci 40. výročí založení Organizace spojených národů, předali jsme tedy ještě barevnou fotografii pomníčku, na které je kus osázeného strání atd.

Poznali jsme se vůbec s mnoha moudrými lidmi, kteří mají ve své pracovní náplni "helsinské dohody a jejich dodržování". Viděli jsme bulletiny, které půlročně informují o dodržování Závěrečného aktu v zemích socialistického tábora atp. Ani v nejmenším jsme se nesetkali se štvavým, nepřátelským, ignorantským, povýšeným nebo kdovíjakým postojem. Všichni nám vycházeli vstříc nejenom proto, že jsme ze Sekce, ale především že jsme lidé z Východu. Všechny jsme pozvali k návštěvě republiky a samozřejmě naší Sekce. Seznámili jsme je s našimi edicemi, historií a současností a ukázali naše materiály. Ověřili jsme si, že informovanost se šíří bleskem a ani v nejmenším nemá cenu o něčem třeba zalhat nebo zamlčet. Když raketoplán dokáže z výšky přečíst na zemi rozložené noviny, jak by pak mohly zůstat utajeny interní předpisy, důvěrné telefonáty, adresy a zvyky. Změna jména a plastika patří minulosti. Ví se téměř o všem. Diplomatický svět neklasifikuje problém podle velikosti místa, kde nastal. Národní umělec vmetl "dávali nám lekci ti, kdo okupovali malou Grenadu nebo ti, kdo rdousí léta svobodu Irů"; tyto proporce platí i v našem měřítku. Nezáleží, zdali se něco stalo v Praze, Prešově, Skalici, Čisté nebo v poslední hospodě Na rozcestí. Váha podstaty skutku je stejná.

- Něco konkrétního z diskuse...

Předpokládalo se, že na otázky bude odpovězeno ve stejný den. Západní delegace se však k problémům vracely a dávaly je do dalších souvislostí. Nakonec se z Fóra stal jakýsi objemný propletenec problémů, ve kterém nikomu nesměl ujet vlak. Fórum byla lidská i psychická dřina. Naše delegace například řekla, že v USA jsou věznění indiánští spisovatelé. Bylo na protějšku, aby reagoval. Vystoupil zástupce indiánské menšiny jménem Heat Moon. (Žhavý měsíc). Nejprve se omluvil za svojí angličtinu a pak řekl, že o žádném vězněném spisovatelé neví. Jestliže však tomu tak je, prosí, aby delegace uvedla jeho jméno, a on, Žhavý měsíc, zajistí, aby vězně delegace mohla navštívit. Může s ním udělat rozhovor a Heat Moon zajistí, aby jej otiskly největší americké noviny.

- Prý v Budapešti vystoupila i nějaká kapela?

Na recepci naší delegace. Přijela z Bratislavy. Když spustila, naši delegáti údajně pookřáli. "Tak vidíte, že se u nás hraje jazz.." prý s rozmáchlým gestem řekli západákům.

- Možná, že zahrála i nějakou skladbu Ladislava Mokrého...

Přáli bycom mu to.

- Vedoucí naší delegace v televizi pravil, že naši účastníci jednali podle svého nejlepšího přesvědčení.

Mnozí ano. Například: "A jinde, i v Evropě, která poznala hrůzy fašismu, té nejzvrůdnější podoby bezcité, omezené, naduté zloby, se objevují hákové kříže a zazní Horst Wessell-Lied. Vidíte, taky kus umění. Nad tím nemůžeme pokrčit rameny a říci, takový už je život, nebo lidi nepředěláš. My se rozhodně nemíníme vzdát." Jak však srovnat toto upřímné svědectví národní umělkyně a herečky Jiřiny Švorcové s tím, že delegát, sedící vedle ní, dával zabavovat naše knihy o koncentračních táborech Mauthausen, Osvětim a Terezín, že nám dosud nebylo odpovězeno na návrh doplnit Zákon na ochranu míru, byla nám znemožněna výstava fotografií z osvobození Prahy Sovětskou armádou a další podobné akce. Jiný delegát mluvil, kolik kumštýřů je na západě bez práce za cenu "oné zvláštní svobody a přednosti západu"- rádi bychom, kdyby dokázal najít pracovní příležitosti jenom pro kumštýře, kteří jsou členy Sekce. Zkrátka, někdy jakoby mluvily učebnice a ne zkušenosti. Během Kulturního fóra u nás vyšla báseň o chlapcích z Ořechovky (pozn. pro mimo-pražské; jedná se o nobl čtvrt), kteří přičichli trochu k řemeslu a už chtějí být proletáři a vztahují ruce po veslu, zatímco na třídního nepřitele se chodíme dívat do kina. Tento básník, komunista, cítí jako my: je nutné se držet života, ale to je již jiná kapitola.

Dynamičnost jednání vyjadřovaly i titulky v našem tisku: Podněcovat v lidech to dobré - Dorozumění je možné - Manévry některých západních delegátů - Dokument-jaký bude? - Intenzivní jednání - Užitečné jednání - Jednomyslnost nebude lehká - Torpédovaný závěr atd. Fórum mělo vypracovat konstruktivní a realistický program pro hlubší součinnost v kultuře. Do šesti týdnů se měly vejít problémy staré čtyřicet let. Navrstvené a zakořeněné. Řešit je obecně i konkrétně. Každý by předem utekl. Pětatřicet vlád ne. To je fantastické. Po takové době by bylo úspěchem, kdyby si delegáti jenom podali ruce a zase se rozjeli domů - a to říkáme jako sekční lidé, obviňovaní z maximalismu. Fórum se stalo neúspěšnou součástí helsinského procesu - a to je velice důležitá věta. Ideologické střety se očekávaly. Do závěru Budapešti však náhle spadla Ženeva, a i když Fórum ke svému konci nabralo nepředpokládané otáčky v důsledku lidských práv, kdo ví, jak by nakonec dopadlo, kdyby Gorbačov s Reaganem neuzavřeli sňatek z rozumu. Právě v tomto týdnu byla Sekce v Pešti a malinko si sáhla na tep dějin. Sekce přijela hájit své zájmy jako jediná a delegáti to ocenili. Stala se konkrétním objektem toho, o co oni usilovali u stolů.

Málo se mluvilo o rockové hudbě, soukromé výtvarničině, samizdatové tvořivosti, nahrávání apod. Západ s tím nemá problémy a druzí na to neupozorňovali. Dokumentačně je však tato oblast zmapována v knihovnách a ústavech. Zato by se měl razit termín "decibelová literatura", jak popudlivě někteří reagovali na zmínky o nevydávaných autorech. Zájem vzbudil seznam závadné dětské literatury. Žádného by před rokem nenapadlo, že se sejdou představitelé dvou supermocností. V Budapešti jsme očekávali, že bude někým řečeno, že jsme zrušeni pro hospodářské, ekonomické nebo finanční nesrovnalosti. Pro tento případ jsme měli připraveny argumenty, že tomu tak není. Nedošlo k tomu. Jak jsme řekli, konec Fóra vygradoval: Američané vystoupili s lidskými právy - a to je téma, které je žhavé z předávných jednání v Kanadě. Závěrečný dokument není, ale v Budapešti vyšly najevo rozdíly a hodně věcí se vyříkalo a není již tabu. V návaznosti na kulturu je to vlastně poprvé. Nejedná se proto o krach, fiasko nebo nástup k nějaké studené válce. Neutrální státy nakonec vypracovaly dvanáctistránkový návrh obsahující 230 dodatků. V nich se píše, jak by vlády měly respektovat uměleckou tvorbu, vedoucí úlohu jednotlivce apodobně. Ani tento text nebyl vhod. Maďarsko pak hodlalo vydat alespoň prohlášení, že Evropské kulturní fórum bylo. Pro něj nehlasovalo jediné Rumunsko. Jednání ve Vídni, které započne v listopadu 1986 nebude termínováno; účastníci se nerozejdou, dokud se nedohodnou.

- Co dál?

Uvedli jsme, že Sekce může být ještě více brána na vědomí na mezinárodním poli. Členství v orgánu při UNESCO nám bylo opět potvrzeno. Na naši obranu v Budapešti bylo užito asi 10% argumentů. Zbývající část je, dle sdělení, je připravena pro Bern a Vídeň. Všude jsme poukazovali na svoji legalitu, dodržování zákonnosti a Helsinských dohod. Jsme všichni v této zemi doma a chceme pro ni jen to nejlepší. Záleží jen na jistých mocenských skupinkách v našich úřadech, kdy toto konečně pochopí. Vrátili jsme se z Evropského kulturního fóra s hrdostí na všechny členy a přátele; naše práce vzbuzovala v daných podmínkách neskrývané uznání a obdiv. Před námi je poslední úkol: vynutit si plnou rehabilitaci naší činnosti - a Budapešť k tomu přispěje. Na závěr dopis s mnoha podpisy, který jsme otevřeli po návratu:

Přátelé v jazzu,

díky Vám opět zavál vítr, který nám pozvedl mysl i hlavy. I dali jsme je dohromady a pišeme tento list.

Bezvýhradně souhlasíme a podporujeme Vaše jednotlivé kroky a celkovou činnost směřující k obnovení klidné a činnorodé práce Jazzové sekce. Všefrontové a závažné přesvědčivé důkazy a dokumenty, které o tom předkládáte svědčí o absurditě, zlovůli a mrtvolnosti jedné, a čistotě a životnosti druhých, jazzových. Jsme s Vámi zajedno ve Stanovisku JS PPSH k událostem z 2. září 1985. Vaše aktivita nás nutí více přemýšlet o nás samotných,

o našem přístupu k situaci, o věcech kolem nás... Zažíváme pocity radosti i smutku, naděje i zklamání, tmných clon i modrých obzorů. Milujeme Jaroslava Seiferta: "Pro onen stav rozechvění, když se v nás něco pohnulo a my začínáme chtít to, co považujeme za spravedlivé, za správné, a stavíme se proti tomu, co je, ačkoliv by být nemělo." V zrcadlech pravdy a času vidíme křivé obličejy mnohých vemlouvačů. My, lidé, bdíme!

Informujeme kamarády - nezapálené či neznalé, darujeme krev, prostředky, um nebo čas ve prospěch spravedlivé věci obnovení člověčenství, práva a myšlení v našem státě. Píšeme: žaloby mocipánům, dopisy přátelům nebo lidem, kterých si vážíme. Nemlčíme, a nezapomínáme, snažíme se objevit pohyblivé klouby, nesnášíme revmatismus, díky Vám častěji žijeme a věříme.

Vydržte, držíme s Vámi, pravda zvítězí !

Totíž: Pravda je s námi, to si počkáte,  
Nikdy se nebudem Kazimírů bát.  
Pravda je s námi, však se dočkáte,  
Že se nakonec my budem nejlíp smát. (V+W)

Lidé Země české a moravské:

podpisy mimopražských inženýrů, dělníků, studentů (listopad 85)

-----  
Další informace

- Říjnový a prosincový zpravodaj 43/10/88 vyšel v malém nákladu. Zašleme až do vydodání každému, kdo nám pošle obálku A5 se vlastní adresou a dovnitř vloží 5 korunových známek. O obsahu "malých zpravodajů" se informujte navzájem. Závažné informace + objednáací lístky budeme nadále zasílat všem členům.

- V malém nákladu vychází PF 86; zašlete nám obálku A4()tj. velká, do menší se PF nevejde, i tak bude složené). Na obálku opět napište svoji adresu a dovnitř vložte 7 korunových známek.

- Příspěvky na r.1985 jsme vybírali pouze od členů z Prahy (potřebovali jsme uhradit Dokumenty č.2). Ti obdrželi potvrzení o členství na r.85, které platí až do dalšího vybírání příspěvků. Členům z Prahy proto od nynějška vydáváme objenané Petity jen na předložení tohoto potvrzení. Mimopražští příspěvky neplatí.

- Stylistická cvičení jsou slabě vytištěna, bohužel se s tím nedá nic dělat. Podklady pro lepší tisk jsou kdesi uzamčeny.

- Začala chodit PF86: potěší nás a děkujeme; ostatné, přijďte nás navštívit i o sváteční středy 25.12.a 1.1.86. Děti vítány.

- V našich prostorách se buduje nové topení, voda, instalace atd. Omluvte zdržení slibů, zpoždění korespondence atd.

Všem členům, čekatelům a přátelům ze Slovenska, Moravy a Čech děkujeme za podporu dobré věci v tomto roce a nezapomeňte, že budeme existovat!!!!

POZOR! POZOR! POZOR! POZOR! POZOR! POZOR! POZOR! POZOR!

Jazzová sekce PPSH vyhlašuje  
literární soutěž

ke 40.výročí založení Organizace spojených národů  
osvobození od fašismu  
a k Mezinárodnímu roku míru 1986, na téma

JAZZ v nás - ŽIVOT v nás - PRAVDA v nás

Literární soutěží chceme přispět k rozvoji a uplatnění kulturní aktivity jak členů Sekce a jejích příznivců, tak i dalších zájemců. Chápeme ji jako určitou platformu pro vzájemný dialog, hledání společného jazyka a prohlubování kulturního vědomí nás všech.

Organizační poznámky:

- zúčastnit se může každý, kdo má o podobnou kulturní aktivitu zájem;
- forma zpracování tématu je libovolná, rozsah příspěvku nejvýše 15 stran strojopisu, počet příspěvků: próza nejvýše 3, u poezie 15;
- práce zasílejte ve trojím vyhotovení, připojte jméno, bydliště, věk a povolání;
- obálku označte heslem JAZZ V NÁS, přiložte také obálku se známkou a zpáteční adresou;
- oceněné práce zveřejníme a další způsob ocenění si zatím vyhrajujeme;
- jediným kritériem při hodnocení prací bude jejich umělecká hodnota, kterou posoudí odborná porota;
- uzávěrka prvního kola soutěže je 1.dubna 1986, uzávěrka druhého kola bude 1.října 1986;
- nevyžádané příspěvky nevracíme; zůstanou v čítárně;
- podobně bychom rádi organizovali i další ročníky.

Těšíme se na vaši účast !

Jazzová sekce PPSH  
pošt.schr. 31  
140 00 Praha 4